

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
országos szakasz

V. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra.

I. 30 pont
Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

– Már megint az egereket itatod – mondta neki Murmura néni. – Micsoda egy kölkök vagy te!?
Legjobb lenne, ha elvinne a zöld lific, az ilyen sírós gyerekeket eszik reggelire. Ha bőgsz, szólok neki!

Jaj, a zöld lific! A zöld lificnek zöld az orra, zöld a keze, zöld kezén zöld karom, zöldek a hegyes fogai, s mint a viharos, zöld tenger, úgy lobog a zöld haja, s zöld az óriás zsákja is, amibe a Zsuzsikákat rakja.

Zsuzsika abbahagyta a sírdogálást. Jaj, de félt. Űlt összeszorított szájjal. Mikor jön már az anyukája?

– Mit ülsz ott, mint egy fatuskó? – mordult rá Murmura bácsi. – Az ilyen fatuskó gyerekeket mind elviszi a konkó. Mars ki az udvarra, mert szólok a konkónak!

Jaj, a konkó! Hallod, hogy duhog? Bumm-bumm! Zuhog-buhog. A föld alatt? Vagy a padláson? Bumm-bumm, a konkó. Akkora a keze, mint egy péklapát, a lába, mint egy halászladik. Jaj, a hóna alá kap, jaj, elvisz.

Kiszaladt Zsuzsika az udvarra, sírni se mert, ülni se mert. Mikor jön már az anyukája?

– Mindig láb alatt vagy – horkantott egyet kinn az udvaron Burbura néni. – Sose hagyod az embert nyugton. De majd jön a mumus, és elvisz. Zutty, bele a fekete zsákjába, ott aztán majd lábatlankodhatsz.

Jaj, a mumus! Fekete, kerek feje van a mumusnak, szőrös mancsa, a füle hegyes. A zsákja szurokszagú. Hű, de sötét lehet a zsákjában!

Zsuzsika átszaladt a szomszéd kertbe, fölmászott a cseresznyefára. Mikor jön már az anyukája?

Kár, hogy még nem érik a cseresznye, de legalább itt nem lesz senkinek láb alatt.

Nana! Már ordít is Burbura bácsi. Micsinász ott, te! Letördeled a fám ágait! Hogy vinne el a bákász! Majd szólok a bákásznak, hogy vigyen el, az szereti az ilyen ágtördelő rosszcsonkokat.

Jaj, a bákász! Fekete, loboncos. Három lába van, olyan, mint egy kutya, de mégse kutya, hanem bákász. Csattogtatja a fogát, viszi a Zsuzsikákat. Gyorsan le a fáról, gyorsan be a házba, a legbelső szobába, ott is a nagy karosszék mögé, hogy senki se lássa. Mikor jön már az anyukája?

És akkor, kipp-kopp, valaki ott motozott a szobában. Jaj, nagyon összeszorult Zsuzsika szíve. S akkor az a valaki vékony, sírós hangon megszólalt:

– Segítség!

– Ki az? – suttogta Zsuzsika.

A fotel lába mögül elővakodott egy szurokfekete, macskaforma lény. (...)

– Én vagyok a mumus.

(Lázár Ervin: A zöld lific – részlet)

1. Hogyan viszonyulnak a felnőttek Zsuzsikához? Milyen közös tulajdonságuk határozza meg ezt a viszonyulást? **3 pont**

2. Sorold fel a négy félelmetes képzeletbeli lényt, és írd ki mindeniknek egy-egy jellemzőjét! Fogalmazd meg a legfélelmetesebb közös tulajdonságukat is! **10 pont**

3. Magyarázd rokon értelmű szavakkal, kifejezésekkel! **5 pont**

a) „ <i>megint az egereket itatod</i> ”	d) „ <i>rosszcsont</i> ”
b) „ <i>ült összeszorított szájjal</i> ”	e) „ <i>halászladik</i> ”
c) „ <i>motozott</i> ”	

4. Vajon miről beszélgethetett Zsuzsika és a mumus? Írd meg képzeletbeli párbeszédüket 10-15 mondatban! **12 pont**

II. **40 pont**

Az alábbi versrészleteket felhasználva írd meg a két királylány közös meséjét! Használd hagyományos mesei kellékeket és modern elemeket is! Adj címet is a mesédnek!

*Királyleány Adél,
imádja őt, ki él!
Aranyhaj, sudár termet,
orcája, mint a harmat,
a lábánál hevernek
minden földi hatalmak.*

(Lackfi János)

*Volt egy király
meg egy nép,
a királylány
nem volt szép.
– Hiszed?*

(Lackfi János)

III. **20 pont**

1. Minden körülírás egy szólást rejt magában. Írd le a megtalált öt szólást! **10 pont**

a) Rágószervéhez üti a régi pénznemet.	d) Örült üregből örült fuvallat terjed.
b) Brekegő állatot fogyaszt.	e) Látássérült szárnyas is lel ennivalót.
c) Házórző nem válik magas zsírtartalmú eledellé.	

2. Állati összetett szavak. A hiányzó előtag minden esetben egy-egy mély hangrendű állat megnevezése. Melyek ezek az állatok? (A zárójelben írt meghatározások segítenek a megoldásban.) **10 pont**

a) ...bál (elsőévesek tanév eleji mulatsága)	f) ...eszű (feledékeny)
b) ...szorító (szorongatott helyzet)	g) ...száj (egy bizonyos virág)
c) ...kötő (csibész)	h) ...vakság (látási rendellenesség)
d) ...lelkű (fondorlatos, álnok)	i) ...szívű (ijedős)
e) ...köhögés (gyermekbetegség)	j) ...kenyérfa (afrikai óriási termetű növény)

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
országos szakasz

JAVÍTÓKULCS
V. osztály

I. **30 pont**

1. Lehetséges válasz: **3 pont**

Meg nem értéssel, gorombán viszonyulnak a felnőttek Zsuzsikához. Közös tulajdonságuk, hogy türelmetlenek, mogorvák a gyermekkel szemben.

2. Értékelési szempontok: **10 pont**

A négy lény felsorolása: 4 pont.

Egy-egy jellemző kiírása: 4 pont.

Közös tulajdonságuk: 2 pont.

Lehetséges válasz: Közös bennük, hogy elviszik a gyerekeket, velük ijesztgetik a gyermekeket.

3. Minden kifejezés, szó: 1 pont. **5 pont**

Lehetséges válaszok: a) ismét sírsz, b) sírását visszafogva ücsörgött, c) motoszkált, d) csirkefogó, e) halászcsónak.

4. Értékelési szempontok: **12 pont**

Tématartás: 3 pont.

A párbeszéd formai követelményeinek betartása: 3 pont.

Eredetiség, kreativitás: 6 pont.

II. **40 pont**

Címadás 5

pont

Tématartás 5

pont

Mesei kellékek és modern elemek alkalmazása 10

pont

Kreativitás, eredetiség 10

pont

Szövegkohézió 5

pont

Nyelvhelyesség, helyesírás 5

pont

III. **20 pont**

1. Minden helyes szólás 2 pontot ér.

10 pont

a) Fogához veri a garast.	d) Bolond lyukból bolond szél fúj.
b) Lenyeli a békát.	e) Vak tyúk is talál szemet.
c) Kutyából nem lesz szalonna.	

2. Szavanként: 1 pont.

10 pont

a) gólya-	b) kutya-	c) ló-	d) róka-	e) szamár-
f) tyúk-	g) oroszlán-	h) farkas-	i) nyúl-	j) majom-

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont